

Slagsmålet

MAN SLOGS sällan på barnhemmet. När man slogs var det hemska slagsmål. Men det fanns regler. Det var inte tal om att bitas eller dra i håret, och enligt barnhemslagen var knivar och knogjärn strikt förbjudna. När handikappen var ojämlika hade man rätt att hämnas. Jag kände en kille som stolt berättade hur han knuffade sin motståndare under en bil för en kränkning som låg ett och ett halvt år tillbaka i tiden. Han knuffade i fel ögonblick, bilen körde just i väg och smällen blev inte så kraftig. Vid kvällssamlingen frikändes angriparen. Pojken som hade knuffat den andre under bilen hade bara en arm, den som blev knuffad hade två armar och ett ben. Rättvist. Ett slagsmål var uteslutet. Pojken hämnades, det vill säga handlade korrekt. När offret skrevs ut från sjukhuset blev pojklarna till och med vänner. Styrka respekterades. Alla hade rätt att vara starka.

Jag älskar hösten. På hösten återvände de till barnhemmet efter sommarlovet, lyckostarna som brukade hämtas hem till ferierna. På hösten var det livligt och glatt, det fanns gott om god mat, intressanta historier hemifrån, om sommaren, om föräldrarna. Våren hatar jag. Den har jag aldrig gillat. På våren for mina bästa

vänner bort över loven. På våren hoppades vi att någon som inte hämtades hem förra året skulle hämtas hem just den här våren. Alla hoppades, också de som hade föräldrar som bodde för långt bort, också de föräldralösa. Större delen av dagen tillbringade man på skolgården, i närheten av barnhemmets port. Det här talade man inte om, man bara väntade, bara hoppades. Jag hoppades inte: jag visste att ingen någonsin skulle komma och hämta mig.

En höst kom Serjoga tillbaka ledsen. Det var konstigt att se en ledsen Serjoga. Naturligtvis var alla litet ledsna efter sommarlovet, alla längtade hem. Men modet mildrades av återseendet med vännerna, av nya intryck, nya läroböcker. Vi flyttades upp från en klass till nästa, vi blev vuxnare.

Serjoga, en benlös pojke som var äldre än sina klasskamrater, rullade in i sovsalen i sin kärra. Han ville be grabbarna om råd. Han vände sig framför allt till Genka.

»Jag har blivit utmanad på slagsmål.«

»Sergej, du är starkast här på barnhemmet. Det vet alla. Vem vågar slåss mot dig?«

»Det är det som är problemet, det är ingen från barnhemmet, det är någon utifrån.«

»Varför vill han slåss?«

»Om en kvinna. Han sade att han ska jaga mig i graven, mula mig. Det var dagen innan jag skulle tillbaka hit. Han sade att han ska döda mig om jag visar mig hemma i vår.«

Alla visste att en flicka väntade på Serjoga i friheten. En frisk. En normal, vacker flicka. Våra flickor försökte

inte ens flörta med honom. De visste att Serjoga skulle gifta sig med sin flicka så snart han var färdig med skolan.

Genka frågade inte om flickan. Det passade sig inte. Om en grabb ville berätta, då gjorde han det. Om han inte ville, då var det hans ensak.

»Jag vet inte vad jag ska säga. Jag har aldrig varit i det fria. Är han stark?«

»Självklart. Han är ett år äldre än jag, går på ett tekniskt gymnasium.«

»Då är du körd. Han kommer att döda dig. Han sparkar ner dig och slår ihjäl dig.«

»Jag vet det. Men jag måste slåss.«

Genka tänkte efter. På barnhemmet fanns det inte någon som var klokare än Genka. Det visste Genka också. Detta var ett barnhem. Att dölja sanningen var mycket svårt. Alla visste allt om alla. Vi visste vem som var starkast på barnhemmet, i vilken klass den snyggaste tjejen gick.

»Vet du, Sergej, jag tror att du har en chans. Den är liten, men det är en chans. Du måste få ner honom på marken. Om han faller ska du strypa honom direkt. Han har två ben mer än du, och han är starkare. Du har inget val.«

Serjoga fattade själv att han inte hade något val. Från den dagen började han »pumpa«. Det året »pumpade« alla. På skolgården ställdes räcken upp, elektrikern och idrottsläraren svetsade ihop några primitiva träningsredskap av metallrör. Det söps mycket mindre. Lärarna var saliga: eleverna tillbringade nästan all fritid ute på skolgården. Serjoga, en auktoritär typ, slutade röka,

och alla som bestämt sig för att träna slutade också röka. Senare var det visserligen många som gav upp och började igen. Serjoga gjorde det inte.

Varje dag. En timme på morgonen, två på kvällen, fyra timmar på lördagar och söndagar. I nio skolmånader »pumpades« det på barnhemmet.

De som saknade en arm tränade den enda armens muskler. Plötsligt började man bära proteser. De meningslösa plastimitationerna av en arm blev verkligen outhärliga. Allteftersom träningen fortskred fyllde man protesen med bly, så att ryggen inte deformerades, annars skulle ryggraden förvridas åt den friska sidan. Dessutom kunde själva protesen bli ett bra vapen i ett slagsmål.

På barnhemmet bodde en armlös pojke. Han hade inte ens stumpar. De som bara saknade underarmar kunde träna sina stumpar för att slåss med proteserna. Han kunde inte bära några proteser. Hans proteser var gagnlösa leksaker som bara kom i vägen och han struntade i att använda dem. Han »pumpade« mer än alla andra, till och med mer än Serjoga. Han satte sig på en pall, sköt in benen under ett skåp och kastade sig bakåt tills nacken rörde vid golvet. Han »pumpade« för jämnare. Till och med när han gjorde läxorna. Han memorerade dikter, repeterade det som man gått igenom på lektionerna och tränade – han sade att det var lättare att minnas saker på det viset. På kvällarna sparkade han i timmar med hämlarna mot en slagpåse av ihopknutna tidningar som hängts upp på väggen. Han tog ett skutt, körde hämlarna mot tidningarna, hoppade tillbaka och tog ny sats. Varje dag slet han stolt loss en

tidning ur bunten med sina tänder. En kväll, under ett av hans otaliga träningspass och när tidningsbunten på väggen blivit märkbart mindre, började det spruta puts från väggen och tidningarna trillade av spiken. Han fortsatte rasande att sparka med hälarna mot de nakna tegelstenarna. De vuxna kom, målade väggen, men skällde inte på honom – de förstod att han inte hade gjort det med flit. Skrattande gav de honom rådet att träna mot betongväggen i garaget. Den armlöse vaknade före alla andra, gick ut och sparkade på den oskyldiga betongväggen. Nu kunde han träna sina ben också om morgnarna, utan att störa de andras morgonsömn. En stark kille.

Serjoga hade armar. Han tränade sin kropp utan hjälpmedel. Det var bara när han tränade i räcknet som han satte på sig en ryggsäck. Först låg det en liten last i ryggsäcken för att kompensera vikten av de frånvarande benen, sedan lade Serjoga i hantlar. Med en tung ryggsäck på ryggen kunde han lyfta sig upp mer än fyrtio gånger i rad.

Idén med ryggsäcken gillade till och med idrottsläraren. Också han började dyka upp till träningarna med ryggsäck. Till idrottslärarens uppgifter hörde att ha morgongymnastik med barnen, det var ändå nästan ingen som gick på gymnastiken. Men det här året blev idrottsläraren skolans viktigaste lärare, betydelsefullare än matteläraren. Han ansträngde sig verkligen för att hjälpa grabbarna, tänkte ut egna träningsprogram för handikappade. Han varnade för överansträngning, höll långa föredrag om anatomi. En bra lärare.

Serjogas stora stolthet var hans »stavar«. Så kallade

man käpparna med fastskruvade handtag och det var med dem som benlösa handikappade stavade sig fram i låga kärror på små hjul. Serjoga hade själv svetsat ihop sina stavar av aluminiumrör på träslöjden. Det dröjde inte länge förrän aluminiumstavarna med gummisula hade slutat att vara lätta. Varje kväll gjorde Serjoga upp en liten eld på skolgården, smälte bly och hällde litet i sina rör. Stavarna blev tyngre och tyngre för varje dag. Han fortsatte att använda dem som förut. Han åkte som vanligt över barnhemsområdet i sin kärra, men nu alltid med lämpliga hantlar i händerna. Till våren vägde varje stav exakt fem kilo. Vid fem kilo bestämde sig Serjoga för att sluta.

När sommarlovet kom tog vi tyst farväl av Serjoga. Vi såg att vintermånadernas träning hade gjort honom mycket starkare, men det betydde absolut ingenting. Varje gång Serjoga hade gjort ett framsteg förstod vi att det ändå var för litet, alldeles för litet. Serjoga hade tränat varje dag, men det stod helt klart för oss att det någonstans i hans hemstad fanns en fiende som tränade varenda liten muskel i sin hela kropp. När Serjoga för första gången kunde lyfta sig i räcknet femtio gånger i rad var vi övertygade om att hans motståndare klarade minst hundra. Serjoga kunde lyfta en vikt åtta gånger med sin vänstra hand, hans motståndare säkert tjugo.

Sommaren gick snabbt. Ännu en barnhemssommar. På hösten sände föräldrarna som vanligt tillbaka sina barn till barnhemmet. En av dem var Serjoga. Slagsmålet frågade ingen om, och Serjoga berättade inget. Först en tid senare, när Serjoga gjorde ett av sina besök hos grabbarna, frågade Genka honom, bara antyd-

ningsvis. Han anmärkte något obestämt om sommarlovet. Serjoga förstod genast, blev generad, sänkte blicken. Det hade varit dålig stil att inte svara Genka.

»Det blev inget slagsmål«, sade Serjoga tyst. »Det blev inget. Första kvällen jag var hemma sökte jag upp honom. Han stod där med en typ och rökte. Jag frågade om han mindes mig, han svarade att han gjorde det. Då slog jag honom allt vad jag orkade med staven över knät. Benet knäcktes och vek sig bakåt. Han föll till marken med ett tjut. Han ropade på mamma. Jag slog honom i magen ett par gånger. Han började rossla. Jag vände mig om mot hans kompis, trodde att jag måste slåss mot två, men han hade redan stuckit för att hämta vuxna. Skvallerbytta. De vuxna kom springande, kallade på läkare. De frågade hur jag kunnat göra honom så illa, jag svarade: Med mina händer. Det blev ett ståhej. Han hade en kniv i fickan, visade det sig.«

»Och sedan?«

»Sedan ingenting. Hans pappa kom hem till oss. De satte sig, tog en sup. Jag berättade ärligt alltihop för hans pappa. Och sedan blev jag kompis med den där killen. En vanlig kille, men en vekling. Han hopade omkring på kryckor hela sommaren. Konstigt, jag frågade om han hade lust att hänga med och fiska, men han svarade att han inte fick gå så långt på kryckor. Och hans föräldrar var lika konstiga. Jag försökte förklara för dem att hos oss går halva barnhemmet omkring på kryckor, det kunde de inte fatta. Men det var bra fiske den här sommaren. Jag fick en gädda. Bra fiske.«

På kvällen diskuterade grabbarna länge. Hur de än försökte kunde de inte förstå varför killen med det brutna benet inte hade slagits. Han hade ju fortfarande två hela armar, ett friskt ben och dessutom en kniv i fickan. En konstigt typ, och hans kompis också.